

1 (Sem-5/FYUGP) ECO 45 MN/(A)

2025

ECONOMICS

(Minor)

Paper : ECO0500504

(Development Economics)

(Set-A)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

The figures in the margin indicate full marks

for the questions.

1. Answer the following questions : $1 \times 8 = 8$

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) What is the main factor that causes urban unemployment in the Harris-Todaro model?

Harris-Todaro আৰ্হিমতে চহৰীয়া নিবনুৱাৰ মূল কাৰক কি ?

(2)

- (b) According to Karl Marx, what is the source of surplus value in a capitalist system?

কাৰ্ল মাৰ্ক্সৰ মতে পুঁজিবাদী ব্যৱস্থাত উদ্ভূত মূল্যৰ উৎস কি?

- (c) Define absolute poverty.

চৰম দৰিদ্ৰতাৰ সংজ্ঞা দিয়া।

- (d) Name the key objective of sustainable development goals.

বহনক্ষম উন্নয়ন লক্ষ্যৰ মূল উদ্দেশ্যৰ নাম লিখা।

- (e) Define poverty trap.

দৰিদ্ৰতা ফান্দৰ সংজ্ঞা দিয়া।

- (f) What are significant challenges posed by climate change to economic development?

জলবায়ু পৰিৱৰ্তনে অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত কি কি উল্লেখযোগ্য প্ৰত্যাহ্বানৰ সৃষ্টি কৰিছে?

- (g) Define the essence of the vicious circle of poverty in a single sentence.

দৰিদ্ৰতাৰ পাকচক্ৰৰ সাৰাংশ এটা বাক্যত লিখা।

- (h) Define the term 'marginal product of labour' in the subsistence sector of the Lewis model.

Lewis আৰ্হিৰ জীৱিকা নিৰ্বাহৰ ক্ষেত্ৰত থকা 'শ্ৰমৰ প্ৰান্তিক উৎপাদন'ৰ সংজ্ঞা দিয়া।

26A/62

(Continued)

(3)

2. Answer any six of the following questions :

2×6=12

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো ছয়টাৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Briefly distinguish between the role of invention and innovation in Schumpeter's theory.

Schumpeterৰ তত্ত্বত আৱিষ্কাৰ (Invention) আৰু উদ্ভাৱনৰ (Innovation) ভূমিকাৰ মাজৰ পাৰ্থক্য চমুকৈ লিখা।

- (b) Explain the concept of the 'vicious circle of poverty' from the perspective of limited demand.

সীমিত চাহিদাৰ দৃষ্টিভংগীৰ পৰা 'দৰিদ্ৰতাৰ পাকচক্ৰ'ৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা।

- (c) What is meant by 'stationary state' in classical economic theory?

সংস্থাপিত অৰ্থনীতিৰ তত্ত্বত 'stationary state'-এ কি বুজায়?

- (d) Explain the causes of 'cumulative causation' as proposed by Gunnar Myrdal.

Gunnar Myrdal যি প্ৰস্তাৱ কৰা 'cumulative causation'ৰ কাৰণবোৰ ব্যাখ্যা কৰা।

26A/62

(Turn Over)

(4)

- (e) According to the dependency school, why is the relationship between developed (core) and developing (periphery) nations inherently exploitative?

Dependency schoolৰ মতে, উন্নত আৰু উন্নয়নশীল ৰাষ্ট্ৰৰ মাজৰ সম্পৰ্ক কিয় স্বাভাবিকতে শোষণমূলক?

- (f) Explain the transfer principle of Dalton axiom for measuring inequality.

অসমতা জুখিবলৈ ডেল্টনৰ স্থানান্তৰ নীতিটো ব্যাখ্যা কৰা।

- (g) How does a change in the sectoral composition of an economy impact poverty?

অর্থনীতিৰ খণ্ডগত গঠনৰ পৰিৱৰ্তনে দৰিদ্ৰতাৰ ওপৰত কিদৰে প্ৰভাৱ পেলায়?

- (h) Name the two basic dimensions used to calculate the Human Development Index.

মানৱ বিকাশৰ সূচকাকৈ ব্যৱহৃত দুটা মৌলিক মাত্ৰাৰ নাম লিখা।

- (i) What are the non-economic factors affecting development?

উন্নয়নক প্ৰভাৱিত কৰা অনা-অর্থনৈতিক উপাদানবোৰ কি কি?

26A/62

(Continued)

(5)

- (j) What is dual economy?

দ্বৈত অর্থনীতি কি?

3. Answer any four of the following questions :

5×4=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Explain the Harris-Todaro paradox that a policy aimed at creating more urban jobs may actually lead to an increase in urban unemployment.

Harris-Todaroৰ সাধৰণটো ব্যাখ্যা কৰা যিয়ে অধিক নগৰীয়া চাকৰি সৃষ্টিৰ লক্ষ্যই প্ৰকৃততে নগৰীয়া নিবনুৱা বৃদ্ধিৰহে সূচনা কৰে।

- (b) Explain the concept of the big push theory.

Big push theoryৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা।

- (c) Critically explain the mechanism of the vicious circle of poverty.

দৰিদ্ৰতাৰ পাকচক্ৰৰ ব্যৱস্থাটোৰ সমালোচনাত্মক ব্যাখ্যা কৰা।

- (d) Describe the use of Lorenz curve in measuring income distribution.

আয় বিতৰণ জুখিবলৈ লৰেঞ্জ ৰেখাৰ ব্যৱহাৰ বৰ্ণনা কৰা।

26A/62

(Turn Over)

(6)

- (e) Explain two distinct causes or mechanisms that perpetuate the poverty trap in low-income setting.

কম আয়ৰ পৰিবেশত দৰিদ্ৰতাৰ ফাংদক স্থায়ী কৰি ৰখা
সূকীয়া কাৰণ বা ব্যৱহাৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা।

- (f) Analyze the typical pattern of structural changes observed in economics undergoing successful economic development.

সফল অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ অধীনত অৰ্থনীতিৰ পৰ্যবেক্ষণ
কৰা গাঁঠনিগত পৰিৱৰ্তনৰ মূল আৰ্হি বিশ্লেষণ কৰা।

- (g) Describe the key characteristics of the 'Core Periphery' structure in the context of the Dependency School of Development.

Dependency School of Developmentৰ
প্ৰেক্ষাপটত 'Core Periphery' গঠনৰ মূল
বৈশিষ্ট্যসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

- (h) Explain why the Human Development Index is considered a more comprehensive and superior measure of development compared to traditional income-based measure.

পৰম্পৰাগত আয়ভিত্তিক গণনাৰ তুলনাত মানৱ উন্নয়ন
সূচকৰ উন্নয়নৰ অধিক ব্যাপক আৰু উচ্চমানৰ গণনা
বুলি কিয় গণ্য কৰা হয়, ব্যাখ্যা কৰা।

26A/62

(Continued)

(7)

4. Answer any two from the following questions : 10×2=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো দুটাৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Critically evaluate the different measures used to quantify poverty, including the Headcount Index (HI), the Poverty Gap Index (PGI) and the Squared Poverty Gap Index (SPGI). Explain why SPGI is often considered a better measure than HI.

হেডকাউণ্ট সূচক (HI), দৰিদ্ৰতাৰ ব্যৱধান সূচক (PGI) আৰু বৰ্গ দৰিদ্ৰতাৰ ব্যৱধান সূচক (SPGI)
খৰি দৰিদ্ৰতাৰ পৰিমাণ নিৰ্ণয় কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা
বিভিন্ন পদক্ষেপসমূহ মূল্যায়ন কৰা। SPGIক কিয় প্ৰায়ে
HIতকৈ উন্নত পৰিমাণ বুলি গণ্য কৰা হয়, বুজাই দিয়া।

- (b) Outline all stages of development as proposed by W. W. Rostow. Critically evaluate the model's usefulness and main limitations as a comprehensive explanation for the development path of contemporary developing countries.

W. W. Rostow-এ প্ৰস্তাৱ কৰা বিকাশৰ বিভিন্ন
স্তৰসমূহৰ ৰূপৰেখা দাঙি ধৰা। সমসাময়িক উন্নয়নশীল
দেশসমূহৰ উন্নয়নৰ বাবে এক বিস্তৃত ব্যাখ্যা হিচাপে
আৰ্হিটোৰ উপযোগিতা আৰু সীমাবদ্ধতাসমূহৰ উপযুক্ত
মূল্যায়ন কৰা।

26A/62

(Turn Over)

(c) Compare and contrast the strategies of Balanced Growth (Nurkse) and Unbalanced Growth (Hirschman). Discuss the practical applicability and main criticism leveled against each theory in the context of development planning.

সুষম বৃদ্ধি (Nurkse) আৰু অসন্তুলিত বৃদ্ধি (Hirschman) কৌশলৰ তুলনামূলক ব্যাখ্যা কৰা।
উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ প্ৰেক্ষাপটত প্ৰতিটো তত্ত্বৰ বিৰুদ্ধে ব্যৱহাৰিক প্ৰযোজ্যতাৰ সমালোচনাত্মক ব্যাখ্যা কৰা।

(d) Discuss the limitations of traditional measure of development in capturing the multidimensional aspects of human well-being, and evaluate how the HDI addresses these limitations.

মানৱ কল্যাণৰ বহুমাত্ৰিক দিশসমূহ ধৰি ৰখাৰ ক্ষেত্ৰত উন্নয়নৰ পৰম্পৰাগত পদক্ষেপৰ সীমাবদ্ধতাসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা, আৰু HDIয়ে এই সীমাবদ্ধতাক কিদৰে সমাধা কৰে তাৰ মূল্যায়ন কৰা।

(e) Discuss the Lewis model of economic growth.

লিৰিছৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ আৰ্হিটো আলোচনা কৰা।

***